

Esperanto Panorama

Tweemaandelijks tijdschrift
ISSN 0772-540 X

18de jaargang, nr. 106 (4)
jul.-aug. 1987

VERWEZENLIJKINGEN EN VERWACHTINGEN VAN DLT

Lezers van het internationale tijdschrift *Esperanto* zullen zich wellicht de grote anonce herinneren waarin de Nederlandse firma BSO (Buro voor Systeemontwikkeling) medewerkers vroeg met een gedegen kennis van het Esperanto voor zijn DLT-project (Ditributed Language Translation). Dit project probeert een vertaalprocedure te ontwikkelen die bruikbaar moet zijn om met de computer een tekst uit eender welke taal te vertalen in eender welke andere taal. Om dat doel te bereiken wilden zij het Esperanto als tussentaal gebruiken.
Het wordt nu stilletjes aan tijd om de rezultaten van dit project bekend te maken.

Het opvallende van het DLT-project is dat het een systeem voor volledige computervertaling wil zijn. Immers, vele specialisten zijn de mening toegedaan dat zulke volledige vertaling niet haalbaar is en zijn daarom overgestapt naar de half-automatische vertaling. In zulke systemen vertaalt de computer een tekst zo goed en zo kwaad mogelijk waarna een beroepsvertaler die zowel oorsprong- als doeltaal beheerst dat rezultaat verbetert, zodanig dat men een degelijke tekst krijgt.
Omdat DLT echter vertaling tussen computersystemen nastreeft, is deze nacorrectie niet mogelijk. Daarom organiseert DLT de vertaalprocedure zodanig dat computer en vertaler tegelijker tijd optreden. De vertaler verbetert geen fouten, maar voorkomt ze door de computer te helpen de te vertalen tekst te verstaan. Zo wordt de tekst ineens goed vertaald. Deze hulp gebeurt door de zogenoemde „integrerende dialoog". Deze dialoog gebeurt in de taal van de oorspronkelijke tekst, daardoor is het niet nodig dat de vertaler de doeltaal beheerst!
Dat is echter niet het enige verschil tussen DLT en andere vertaalprocedures. De meeste daarvan zijn immers bedoeld om van één taal in één andere te vertalen. Zo niet bij DLT, zij heeft de intentie om essentieel bruikbaar te zijn voor welke taal ook.
Dat DLT snelle vooruitgang maakt, moge blijken uit het feit dat het in 1982 nog het project was van één man, die er deeltijds aan werkte, terwijl het nu een onderzoeksproject is van BSO, waaraan 15 personen voltijds werken en dat over een budget beschikt van pakweg 17 miljoen gulden (ruim 300 miljoen Belgische frank). Het project streeft dus ook commerciële doelstellingen na. Het moet binnen afzienbare tijd bruikbaar zijn en toegepast worden, zo niet... Dat wil nochtans

(vervolg op blz. 3)

Esperanto - Panorama
Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.

Redactie en administratie België
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

Administratie Nederland
Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag.

Abonnementen
Gewoon abonnement: 200 fr. in België, 11 *f* in Nederland.
Steunabonnement: 400 fr. in België, 22 *f* in Nederland.
Vijfjarig abonnement: 800 fr. in België, 44 *f* in Nederland.
Vijfjarig steunabonnement: 1 600 fr. in België, 88 *f* in Nederland.
Levenslang abonnement: 5 000 fr. in België, 275 *f* in Nederland.
Levenslang steunabonnement: 10 000 fr. in België, 550 *f* in Nederland.

Advertenties
1/1 blz. 2850 fr.* of *f* 165
1/2 blz. 1550 fr.* of *f* 90
1/3 blz. 1200 fr.* of *f* 70
1/4 blz. 850 fr.* of *f* 50
1/8 blz. 500 fr.* of *f* 29
Kleine advertenties 15 fr.* of *f* 0,90 per woord.
Identieke advertenties in 6 opeenvolgende nummers: 5 × de prijs van 1 advertentie.
Reductie voor Esperanto-organisaties: 33 %.
Toeslag voor vergroten of verkleinen van een tekening: 300 fr. * (eenmalig). (* + 19 % BTW)

Rekeningen
Voor België: 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
Voor Nederland: postgiro rek.: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redacteur: Paul Peeraerts.

Verantwoordelijke uitgever:
Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Esperanto-Panorama verschijnt de 1ste van iedere oneven maand.

Bijvoegsels bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten door het bijvoegen van het drukwerk veroorzaakt, worden gefactureerd.

Teksten voor publikatie moeten op het redactie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.

De redactie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Esperanto Panorama

Esperanto-jongere ondervraagt president

Onder de 1200 jongeren die in mei ll. door de president van de Duitse Bondsrepubliek werden ontvangen, bevonden zich ook een viertal esperantisten. Eén van hen slaagde erin tot bij de president door te dringen en hem enige vragen over het Esperanto te stellen. Richard von Weizsäcker, die tijdens het Wereldcongres in Augsburg als Hoge Beschermheer was opgetreden, antwoordde o.a. het volgende: „Ik ben ervan overtuigd dat Esperanto kan bijdragen tot wederzijds begrip tussen volkeren, en ik heb veel respect voor wat de Esperantobeweging verwezenlijkt heeft."

Esperanto tentoonstelling

In het najaar 1987 zal door de Kortrijkse Esperantogroep *La Konkordo*, in samenwerking met de Stedelijke Openbare bibliotheek van Kortrijk, een uitgebreide Esperanto-tentoonstelling worden georganiseerd, en dit ter gelegenheid van het Jubileumjaar van Esperanto.

Benevens boeken en tijdschriften uit het „Esperanto-Fonds" – en om wat verscheidenheid en afwisseling te brengen en de tentoonstelling ook ietwat historisch in te kleden – denken we ook aan andere Esperanto-zaken, zoals: postzegels, prentkaarten, (congres)prentkaarten met speciale afstempeling, congreskentekens, historische foto's, vlagjes, affiches, sluit- en propagandazegels, verpakkingen van verbruiksartikelen, enz. Kortom, alles wat maar met Esperanto te maken heeft.

In het onlangs opgerichte museum van het „Esperanto-Fonds" beschikken wij echter over onvoldoende materiaal voor een omvangrijke tentoonstelling. Mocht iemand onder de lezers dergelijk materiaal bezitten en vor de gelegenheid wilen ter beschikking stellen, gelieve dan zodra als mogelijk contact op te nemen met het secretariaat van *La Konkordo*: Jan Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk, tel. 056/21 31 06. – Wil tevens aanduiden wat U in bruikleen wilt geven, ofwel (eventueel) schenken aan het museum, waar het zoals boeken en tijdschriften, te eeuwigen dage in veilige bewaring zal zijn. Wij staan borg voor een goede behandeling van de ontleende voorwerpen.

(Vervolg van blz. 1)
niet zeggen dat er niet heel wat theoretisch onderzoekswerk moet gebeuren, zowel op het gebied van de taalkunde als op dat van de informatica.
Tot nog toe beschikt het systeem over:
- een syntactische filter die correcte zinnen in de tussentaal aanvaardt en de foutieve afwijst;
- een syntactische ontleedeenheid voor de tussentaal die correcte zinnen omvormt tot boomstructuren waarin de syntactische relaties worden aangeduid;
- een syntactisch gemarkeerde woordenlijst in de tussentaal.

Dit alles is nodig om de grammatische vorm van zinnen te kunnen behandelen. Maar even noodzakelijk is het om de inhoud van de zinnen te kunnen verwerken. Voor het behandelen van de betekenis beschikt DLT over:
- een woordenlijst, vergelijkbaar met een verklarend woordenboek, van ongeveer 50 000 woorden die de onmiddellijk mogelijke context van afzonderlijke woorden aanduidt;
- een keuzesysteem dat uit de verschillende mogelijke betekenissen de juiste uitkiest;
- een geformaliseerd vertaalwoordenboek Engels/tussentaal en tussentaal/Frans.

In 1986 werd het systeem gedemonstreerd tijdens een internationaal congres voor computertaalkunde in Bonn terwijl een grootscheepse test werd uitgevoerd begin 1987. Deze test werd beoordeeld door prof. Alan Melby, van de Amerikaans Brigham-Young Universiteit. Hij gaf een bemoedigend en stimulerend oordeel.
Eveneens in 1986 werden subprojecten gestart voor de morfologische analyse en syntese van de Franse en Engelse woordenschat.
Op stapel staan momenteel:
- een systeem om de zinsstructuren van „Eenvoudig Engels" te transformeren naar de overeenkomstige tussentaalstructuren;
- een eerste volledige vertaalprocedure moet tegen december 1987 klaar zijn;
- men is bezig aan het samenbrengen van een geheel van Esperantoteksten ten einde over studiemateriaal te beschikken voor woordstatistisch en overeenkomstig onderzoek;
- eind 1990 moet het systeem in staat zijn niet-literaire teksten uit het Engels te vertalen.

In 1985 werd duidelijk dat de nodige semantische bewerkingen zo veeleisend waren dat het weggegooid geld zou zijn als dat werk voor elke taal opnieuw moest worden overgedaan. Daarom wordt het Esperanto gebruikt als taal van de artificiële inteligentie. Een tekst wordt slechts formeel geanalyseerd voor zover dat in de oorspronkelijke taal formeel mogelijk is. Daarna produceert de computer alle mogelijke zinnen (juiste en verkeerde) in de tussentaal, waarna de artificiële inteligentie de juiste zin eruit kiest.
Daarom is lexicografie en terminografie zo belangrijk. Het is voor DLT dan ook uiterst belangrijk dat er in het Esperanto werk wordt gemaakt van terminologie-onderzoek.
Door de vooruitgang van de computerindustrie bestaat nu de mogelijkheid van een grotere internationale samenwerking. Ook in dat opzicht kan DLT „gespreid" worden over werkgroepen in verschillende landen. In het centrum daarvan als onmisbaar hulpmiddel fungeert het Esperanto.
Om dat te bereiken is het echter nodig dat er meer gedegen linguïsten komen met een grondige kennis van het Esperanto; dat het Esperanto verschuift van het gebied van de hobby naar dat van het vakgebied; en dat er meer wetenschappelijke werken verschijnen over interlinguïstiek en plantalen in de nationale wetenschappelijke literatuur.
DLT is begonnen als een project dat totaal buiten Esperanto stond. In één onderdeeltje ervan wilde men Esperanto gebruiken. DLT blijft een aangelegenheid van buiten de beweging, maar meer en meer wordt het duidelijk dat Esperanto een grotere rol in het vertaalsysteem zal spelen dan oorspronkelijk werd verwacht. Er wordt vaak beweerd dat Esperanto zich al te zeer in een kleine kring beweegt en niet naar buiten treedt. Met dit project neemt het echter als volwaardige partner deel in een door en door wetenschappelijk en commercieel georienteerd project.

(Vrij naar een rapport van Klaus Schubert en Toon Witkam, 16 april 1987)

Esperanto in onze streken

Mededelingen...

Internationale betalingen

Wie zelf niet graag internationale betalingen doet of de administratie (herabonnering) van zijn internationale tijdschriften behartigt, kan zich laten bijstaan door een verantwoordelijke die door het FEL-bestuur werd aangezocht. Wie van deze dienst gebruik wil maken moet wel alle nodige informatie bezorgen: bijvoorbeeld: een copie van de annonce van het gewenste tijdschrift, de abonnementsvoorwaarden en de prijs, het adresetiket van het laatst ontvangen nummer... Stuur al deze gegevens naar het Esperantocentrum, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Picnic

Zondag 5 juli 1987 om 10.30 u heeft er te Monceau-sur-Sambre in de Cafetaria van het gemeentepark een Esperanto-picnic plaats. Tegen de prijs van 300 fr. kan je er deelnemen aan een uitgebreid koud buffet en intussen gezellig wat keuvelen.

La Voĉo de...

Neen, geen Amerikaanse zender in het Esperanto. Wel willen Korine, Peter en Gerard in Amsterdam met een vrije Esperantozender starten. Ze zenden elke vrijdag uit op 103.4 FM en wilen het zonder reclame-inkomsten proberen te rooien. Maar daarvoor hebben ze hulp nodig: stuur nieuwsberichten, mededelingen, informatie over actuele onderwerpen en Esperanto-muziek en adressen van Esperantogroepen en/of radio's naar: De Staatsradio, Esperanto-redaktie, postbus 14521, 1001 LA Amsterdam, Nederland.

Universitaire Zomerkursussen

Aan de Universiteit van Luik wordt opnieuw een zomercursus ingericht, van 6 tot 18 juli. Er worden vier tema's voorzien: linguïstiek, sociologie, stereografie en ecologie. Elke cursus omvat 12 tot 18 lesuren van ongeveer 45 minuten. Tevens is het mogelijk om aan verscheidene sessies tegelijk deel te nemen. Logement en eten zijn ter plaatse voorzien, evenals een bijkomend ontspanningsprogramma en diverse uitstappen en bezoeken. Schrijf vlug in of vraag bijkomende informatie bij José Jacob, Secretaris van SUK, B.P. 62, Liège X, België.

LSG tien jaar oud

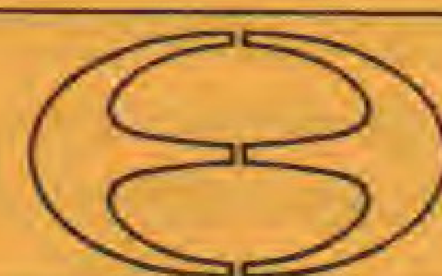
De *Esperantobond voor Homofielen* viert dit jaar zijn tiende verjaardag. Het doel van de bond is de internationale solidariteit tussen homofielen verstevigen; het Esperanto binnen homofiele kringen te verspreiden en binnen de Esperantobeweging een positieve houding tegenover homofielen te wekken. Hoewel dat laatste niet van een leien dakje loopt, heeft de bond nu toch reeds 200 leden in 29 landen. De bond heeft zijn eigen tijdschrift *Forumo* dat vijfmaal per jaar verschijnt. De jaarvergadering vindt plaats in Warschau tijdens het Wereldcongres, en er is ook een weekend gepland van 26 tot 28 juni in het Esperanto-hotel in Morecambe, Groot-Brittannië.

Kortuit – Atlas

De Kortrijkse Esperantogroep laat er geen gras over groeien. Hij profiteert van de vele reclame die er momenteel voor Esperanto gemaakt wordt door in een plaatselijke advertentieblad *Atlas* artikeltjes te laten verschijnen waarin verwezen wordt naar de vermeldingen van Esperanto op radio en televisie en in de pers. In de artikeltjes wordt tevens gewezen op het feit dat Esperanto dit jaar 100 wordt en dat het een groeiende waarde is in de internationale communicatie. Op het eind van de artikeltjes vind je telkens plaats, datum en tijd van de volgende bijeenkomst, het contactadres met telefoonnummer, en een vriendelijke uitnodiging: de deur staat open voor al wie zomaar even wil binnenspringen. In een ander blad *Kortuit* vind je informatie over de „Esperanto-cursus": wanneer hij plaatsheeft en wat hij behandelt. Ook hier vind je adres en telefoonnummer.

Ongetwijfeld is dit een navolgenswaardig initiatief.

Groepsleven, informatie

Teksten voor het volgende nummer van Esperanto-Panorama moeten op de redactie toekomen voor 1 augustus. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties, zie onze tarieven op p. 2

AALST

Esperantogroep *La Pioniro* ☆

Inlichtingen: de hr. E. D'Hondt, Wilgstraat 25A, 9440 Erembodegem, tlf. (053) 77 44 97.

Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in de jeugdbibliotheek, Kattestraat 31 (2de verdieping).

ALKMAAR

NEA-sekcio

Inlichtingen: mevr. F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, tlf. (02208) 45 82.

Bijeenkomsten: de derde maandag van de maand.

ALMELO

NEA-sekcio

Inlichtingen: mevr. A.J.B. Vrolijk-Hemelman, Hofkampstraat 33, 7607 NB Almelo.

Bijeenkomsten: de derde woensdag van de maand op het bovenstaande adres.

AMSTERDAM

Samenwerkingscomité

Inlichtingen: de heer J.A. Hardeveld, tlf. (075) 28 70 18.

Bijeenkomsten: AKKE-conversatiebijeenkomsten elke dinsdag om 20 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b) in, daarna een verdieping hoger.

Amsterdamaj mezaĝaj esperantistoj (NEA-sekcio)

Inlichtingen: de heer Rob Keetlaer, Moterwal 6, 1021 PC Amsterdam, tlf. (020) 36 37 40 *of* Peter Ebenau, Molenstraat 30, 2018 Antwerpen, tlf. 09 32 32 37 34 69.

ANTWERPEN

Kon. Esperantogroep *La Verda Stelo*, v.z.w. ☆

Inlichtingen over Esperanto: tlf. (03) 234 34 00 (kantooruren) of 440 30 92 ('s avonds).

Bijeenkomsten: in het Esperantocentrum, Frankrijklei 140, 1ste verdieping, elke vrijdag. Het clublokaal is open vanaf 18 u.

Programma:

- vrijdag 3 juli: INTERNATIONALE AVOND: "500 dagen in Budapest", voordracht door de heer Stefan MacGill (NZ).
- vrijdag 10 juli: Laborgrupoj (zie onder).
- vrijdag 17 juli: Zomerprogramma.
- vrijdag 24 juli: Zomerprogramma.
- vrijdag 31 juli: Zomerprogramma.
- vrijdag 7 aug.: MALFERMA VESPERO Voorbehouden voor zomerse gasten.
- vrijdag 14 aug.: INTERNACIA VESPERO „Italaj gestoj", voordracht met vooral demonstratie door Alessandro Amerio (I).
- vrijdag 21 aug.: Poolse avond. Een terugblik op het jubileumcongres.
- vrijdag 28 aug.: PROMENO Een geleide wandeling door een stukje Antwerpen: „Het Zuid". Vertrek om 20 u. aan het Esperantohuis.

26 september JUBILEUMFEEST

100 jaar *Esperanto* en 80 jaar *La Verda Stelo* wordt gevierd op zaterdag 26 september 1987. Op het programma:

Koud Buffet
Esperanto-teater NIMFEO (Nijmegen)
Esperanto-muziek AMPLIFIKI (DK-S-F)
Dans

Dit alles in Cultureel Centrum RIX in Deurne-Antwerpen. Meer informatie in het volgende nummer van *Esperanto Panorama* of op tel. 03/218 63 76. Noteer alvast de datum in uw agenda!

Elke vierde vrijdag van de maand bestaat er een keuzemogelijkheid tussen verschillende werkgroepen, waarvan een aantal telkens weerkeren. Voor het actuele programma bel je naar Dirk de Weerdt op (03) 218 63 76. Een nieuwigheid is al vast een theaterwerkgroep met Alex Humet. Deze avonden bevelen wij speciaal aan voor Esperantobeginners.

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tlf. (03) 234 34 00 (antwoordapparaat van 17.00 u. tot 9 u. en van 12.30 u. tot 13.30 u. en op vrije dagen).

BERINGEN
Beringse Esperantogroep ☆
Inlichtingen: de hr. Beckers, Rozenlaan 5, bus 1, 3950 Beringen, tlf. (011) 42 10 78.
Bijeenkomsten: de 2de donderdag aan de Rozenlaan 5.
Cursussen: in het St.-Jozefscollege in Beringen.

BEVERWIJK
Esperanto-grupo
Bijeenkomsten: dinsdagavond eens per maand, t. h. v. mevr. N. Reinders, Zwaansmeerstraat 48, 1946 AE Beverwijk, tlf. (02510) 31 079. De groep is onafhankelijk.

BRUGGE
Brugse Esperantogroep „Paco kaj Justeco" ☆
Inlichtingen: De hr. F. Roose, St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge, tlf. (050) 33 19 81.
Bijeenkomsten: hebben plaats in het „Hof van Watervliet", Oude Burg 4, 8000 Brugge, iedere tweede en vierde donderdag van 20 tot 22 u. Eén uur wordt gewijd aan het hoofdthema en één uur aan mededelingen en besprekingen allerhande.

BRUSSEL
Brusselse Esperantogroep ☆[1]
Inlichtingen: De heer Marc Demonty, Schoolstraat 3, 1710 Dilbeek, tlf. (02) 569 31 33.
Bijeenkomsten: iedere dinsdag van 18.15 tot 19.45 u.

1. Leden die in Brussel wonen en hun adres in het Nederlands opgeven en personen die in het Nederlandstalig gedeelte van België wonen, zijn automatisch ook lid van de Vlaamse Esperantobond. Anderen worden lid van de „Association pour l'espéranto"

Europees Esperantocentrum
Inlichtingen: tlf. (03) 233 66 81.

Belga Esperantista Fervojista Asocio
Inlichtingen: de hr. de Sutter, Kersbeeklaan 90, 1190 Brussel.

DEN HAAG
NEA-sekcio
Inlichtingen: Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20, 2597 VZ Den Haag, tlf. (070) 24 39 23.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag in het Esperantohuis, Riouwstraat 172. Gelieve eerst te bellen voor de tijden.

TANEF (Naturamikoj-esperantistoj)
Inlichtingen: De hr G. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, tlf. (070) 66 65 47.

DEN HELDER

Esperanto-Klubo Den Helder

Inlichtingen: De hr. E. van den Oever, Treilerstraat 11, 1784 SW Den Helder.
Bijeenkomsten: de 1ste en 3de maandag van de maand in het clublokaal, Koningsstraat 115 (boven).

DEVENTER

NEA-sekcio

Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, tlf. (05700) 18 304.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DIEMEN

Internacia amikeco

Inlichtingen: F.L.E., Vlasdonk 1, 1112 JD Diemen, tlf. (020) 90 90 94.

EDEGEM

Inlichtingen: De hr. I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, tlf. (03) 440 30 92.

EINDHOVEN

Esperanto-Klubo Eindhoven

Inlichtingen: de hr. R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, tlf. (040) 11 41 62.
Bijeenkomsten: de 3de woensdag om 20 u. in Aktiviteitencentrum „Henriette Roelants", Corn. Dankertstraat 2.

ENSCHEDE

NEJ-sekcio „EGE"

Inlichtingen: De Vluchtestraat 1-402, 7523 BE Enschede, tlf. (053) 33 26 40.

GENK

Esperantoclub Genk ☆

Inlichtingen: de hr. Mathieu Habex, Gildelaan 27, 3600 Genk, tlf. (011) 35 95 42.

De bijeenkomsten hebben plaats in TREFPUNT, Dieplaan 19, 3600 Genk, voorlopig op de eerste en derde dinsdag van juli en augustus om 20 u. Vanaf september zal een vast programma worden opgesteld.

GENT

Genta Esperanto-grupo *La Progreso* ☆

Inlichtingen: Katja en Arpad Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9219 Gentbrugge, tlf. (091) 30 16 77.
Bijeenkomsten: iedere maand bestuursvergadering (datum wordt onderling overeengekomen) en iedere 4de vrijdag in het Chalet „Sluizeken", Sluizekenskaai te Gent.

GRONINGEN

NEA-sekcio

Inlichtingen: Esperantocentrum, Berkelstraat 5, 9725 GR Groningen, tlf. (050) 25 98 46.
Bijeenkomsten: in het wijkgebouw Helperkerk, Waldeck Pyrmontplein 13, tlf. (050) 26 00 49.

NUFARO (Afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)

Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, tlf. (050) 77 59 54.

HAARLEM/HEEMSTEDE

NEA-sekcio „Komprenado faras pacon"

Inlichtingen: G. Duivis, M. Vaumontlaan 168, 2101 EJ Heemstede, tlf. (023) 28 46 02.

HALLE

Esperantogroep Halle ☆

Inlichtingen: mevr. R. Ost, Vogelpersstraat 71, 1500 Halle.
Bijeenkomsten: nog te bepalen.
Programma:

- donderdag 10 sept.: om 20.00 u. INFO-AVOND met dia's over Esperanto. Presentatie met gelegenheid tot het stellen van vragen.
- donderdag 17 sept. tot donderdag 17 dec.: telkens op donderdag van 20.00 tot 22.00 u: avondcursus voor beginners op de Destelheide.

Esperanto Halle is een nieuwe ster aan het Vlaamse Esperanto-firmament. De stichtingsvergadering vond plaats op zaterdag 11 april in Halle. Hier werd meteen een bestuur verkozen en zijn reeds concrete plannen gemaakt voor een avondcursus. De nieuwe groep wordt bij haar oprichting vooral gesteund vanuit de Brusselse Esperantogroep en Esperanto 2000 (Leuven). Alle morele en materiële steun is welkom.

La libroservo de Flandra Esperanto-Ligo elektis por vi...

Mariagnes (Lorjak). Roĝer Mellion, emerita Pariza bankoficisto kun surpriziĝo konstatas, ke lia nova konatino susptektinde similas al la fama filmstelulino de lia junaĝo. Li enamiĝas en ŝi, kio kompreneble ne trovas simpatian akcepton ĉe s-ino Mellion... Ĉio tio evoluas al Lorjakeca romano: vico de surprizaj eventoj, ridigaj scenoj, milda lirekeco spicita per ironio, sprita franca humuro ktp. 120 paĝoj. Bindita. **FEL-prezo: 458 BEF.**

Likenoj de Okcidenta Eŭropo (G. Clauzade kaj C. Roux) La plej impona scienca verko iam eldonita en Esperanto. Certe, ne ĉiuj inter vi estas aŭ volas iĝi specialistoj pri likenoj. Sed ĉu vi sciis, ke ne-esperantistaj likenistoj nun eklernas Esperanton nur por povi legi tiun ĉi majstroverkon? La libron ilustras centoj da desegnaĵoj. 896 paĝoj. Bindita. **FEL-prezo: 3339 BEF.**

Ilustraĵo el „Likenoj de Okcidenta Eŭropo"

La verda raketo (Jean Forge). Novelaro aperinta en 1961 sed ankoraŭ nun moderne sprita en nov-eldonita vesto. La aŭtoro kondukas nin en fikcian Esperantujon tra plej kuriozaj aferoj: Hundo, kiu komprenas Esperanton, la Tunelo de Kisoj, Aŭ mi – aŭ Esperanto, ktp. 150 paĝoj. Bindita. **FEL-prezo: 140 BEF.**

Kiamaniere distingi la fungojn? (Mario Simondetti). Tiu ĉi popularscienca verko celas kompreneble vin kaj ĉi-vin, la nespertulojn pri fungoserĉado. Laŭ tre didakta kaj facila maniero la aŭtoro kondukas vin tra la labirinto de la fungo-mondo. Ankaŭ por personoj kiuj ŝatas scii ĉu tiu au ĉi-tiu speco estas manĝinda, la verko donas tujan respondon. 62 paĝoj. Ilustrita. Bindita. **FEL-prezo: 259 BEF.**

Horloĝo kun Esperanto-simbolo Jen plaĉa perleto por donaci al amiko aŭ al si mem. La travidebla horloĝo ne nur indikas la tempon sed ankaŭ la daton kaj servas kiel vekhorloĝo. Ideala por kunporti dumvojaĝe, alloga por havi sur sia skribotablo. **FEL-prezo: 633 BEF.**

La menciitaj prezoj validas nur por membroj de Flandra Esperanto-Ligo. Ne-membroj pagos 10 % pli. Se vi deziras iĝi membro, menciu tion okaze de via mendo. Ni fakturos al vi unufojan kotizon de 200 frankoj, kiun vi rapide regajnos aĉetante librojn ĉe ni. Al ĉiuj prezoj estos aldonitaj sendkostoj. Tiujn sendkostojn vi kompreneble ne pagos, se vi mem kunportas la librojn de nia librobutiko. Ĝi troviĝas en Frankrijklei 140, Antwerpen kaj estas malferma ĉiun labortagon inter la 9a kaj 12.30 h kaj inter 13.30 h kaj la 17a horo.

Vojaĝo al Faremido *kaj* Kapilario (Frigyes Karinthy). *Vojaĝo al Faremido* estas la kvina, *Kapilario* la sesa vojaĝo de Gulivero. Karinthy trovis la figuron de Gulivero aparte taŭga por montri la absurdaĵon de la Eŭropaj sociaj rilatoj en la komenco de nia jarcento. La internacia legantaro povas legi la du romanojn en la trafa traduko de L. Tárkony kaj A. Szabó. 184 paĝoj. Bindita. **FEL-prezo: 248 BEF.**

Vortaj (a)ludoj (Stefan Maul). Stefan Maul iĝis plej konata inter la uzantoj de Esperanto sendube per la revuo MONATO, kies redaktoro li estas. Sed al lingvo-amantoj li estas konata ankaŭ kiel ludanto: Maul ludas per la lingvo, ekspluatante ties apartajn eblecojn. Reto Rossetti skribis pri *Vortaj (a)ludoj*: ŝaŭmas, sparkas lia lingvaĵo, kuras, fluas, tintas la vortoj kun impeta petolemo. 112 paĝoj. Broŝurita. **FEL-prezo: 172 BEF.**

Vetero kaj klimato de la mondo (Denis Riley kaj Lewis Spolton). Malgraŭ la fakto, ke la vetero forte influas nin, ĝi restas enigmo por multaj inter ni. Kun la helpo de multe da fotoj kaj tabeloj, Riley kaj Spolton klarigas al vi ĉion kion vi jam delonge deziris scii pri vetero kaj klimato. 132 paĝoj. Bindita. **FEL-prezo: 495 BEF.**

HASSELT
Esperanto Hasselt ☆
Inlichtingen: De hr. Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. (011) 25 34 67.
Bijeenkomsten: in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5.
Programma:

- Geen geplande vergaderingen tijdens de vakantiemaanden juli en augustus.

HILVERSUM
FLE-sekcio
Inlichtingen: Mevr. M. Dee-Tervoren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, tlf. (035) 12 717.

NEA-sekcio „Dreves Uiterdijk"
Inlichtingen: Mej. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, tlf. (035) 43 320.

KALMTHOUT
La Erikejo ☆
Inlichtingen: Mevr. Mireille Storms, Douglaslaan 14, 2180 Kalmthout, tlf. (03) 666 83 19.
Bijeenkomsten: elke derde donderdag in Rest. Cambuus, Heidestatieplein 10, 2180 Heide-Kalmthout.
Programma:

- donderdag 16 juli: Terrasbijeenkomst met een glas en wat versnaperingen. Waar? In de tuin van de secretaris, Douglaslaan 14, Kapellen. Tel.: 666 83 19. Bijdrage in de kosten 75,– fr. Alle esperantisten zijn hartelijk welkom vanaf 19 u.
- donderdag 20 aug.: Verhalen over vakantiebelevenissen.

KAPELLE
Zelanda Esperanto-grupo
Inlichtingen: Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, tlf. (01102) 1563.
Bij afwezigheid: Rie en Kees Dentz, Karel Doormanplein 21, 4335 GC Midelburg, tlf. (01180) 14834.

KNOKKE
Esperantogroep Knokke ☆
Inlichtingen: De heer Marmenout, Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1, tlf. (050) 60 55 35.

KORTRIJK
La Konkordo ☆
Inlichtingen: De hr. C. van Biervliet, Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 22 00 11 en J. Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 21 31 06.
Bijeenkomsten: Oude Dekenij, St.-Maartenskerkhof, Kortrijk, telkens om 19.30 u.
Programma:

LEEUWARDEN

NEA-sekcio

Inlichtingen: Mevr. Y. Weidema, Goutumerdyk 18, 9084 AE Goutum, tlf. (058) 88 28 10.
Bijeenkomsten: donderdag om de veertien dagen om 15 u. in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN

Esperanto 2000 v.z.w.☆

Inlichtingen: Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, tlf. (016) 20 14 53.
Bijeenkomsten: „Vespero 2000", de tweede woensdag van de maanden september tot juni in het Cultureel Centrum, Craenendonck, naast nr. 21, Leuven om 19.30 u.
Programma:

- Tijdens de zomervakantie zijn er geen Vesperoj 2000. Wel zal er een barbecue worden georganiseerd voor al onze leden (met inschrijving) in de loop van augustus. Wie graag deelneemt geeft een seintje aan de secretaris (Marc VandenBempt). We vragen wel een kleine deelname in de kosten.
- woensdag 9 sept.: Vespero 2000. Het programma delen we mee in het volgende nummer van *Esperanto Panorama.*
- woensdag 23 sept.: eerste Laborgrupo 2000. Dit vervangt de vervolgcursus. Elke avond zal op zichzelf een afgerond geheel vormen met een eigen thema. Iedereen komt of komt niet naar het hemzelf past. Gratis voor leden van Esperanto 2000. Voorkennis: minstens beginnerscursus (stoom-, avond- of schriftelijke cursus).

Al deze activiteiten vinden plaats in het Cultureel Centrum, Craenendonck naast nr 21 (= Centrum Leuven, aan de Vismarkt), Leuven.

LIMBURG

Onze jaarlijkse „Limburgse Ontmoetingsdag" zal dit jaar plaatshebben op zaterdag 29 augustus te Genk, Swinnenwijerweg 42.
Voorlopig programma:

10.00 aankomst van de deelnemers
10.30 bezoek aan sluis van Langerlo
11.30 middagmaal (belegde broodjes en drank tegen democratische prijzen ter plaatse verkrijgbaar)
14.00 bezoek aan elektriciteitscentrale te Langerlo
16.30 bezoek aan viskwekerij
17.30 onze reeds bekende barbecue en *Limburga Vespero.*

Prijs: volwassenen 400 BEF, kinderen tot 14 j. 250 BEF. Vooraf inschrijven is verplicht, uiterlijk op 7 augustus, door storting op rek. 068-2057146-94 van Esperanto-Limburg.
Contactadressen:
Albert Claesen, Zonnebloemstraat 7, 3610 Diepenbeek, tlf. (011) 32 36 03.
Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3538 Houthalen-Helchteren, tlf.: (011) 52 29 02 (kantoor).

MECHELEN

Mechelse Esperantogroep ☆

Inlichtingen: De hr. Saels, Lange Zandstraat 52, 2580 St.-Kathelijne-Waver, tlf. (015) 31 17 90.

MIDDELBURG

Zie Kapelle

MORTSEL

Esperantogroep Mortsel ☆

Inlichtingen: Meidoornlaan 42 b2, Mortsel of Sint-Hathebrandstraat 8, Mortsel, tlf. (03) 449 50 24.
Bijeenkomsten: iedere zondag om 10.30 u. in het Hof van Rieth, Molenlei 68. Hier worden de vrijdagavondprogramma's van *La Verda Stelo*, vooral in de mate van het mogelijke de internationale, verder behandeld c.q. overgedaan ten behoeve van hen die 's vrijdags niet in *La Verda Stelo* kunnen aanwezig zijn.

NIJMEGEN

Esperanto-klubo Zamenhof

Inlichtingen: Mevr. G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, tlf. (080) 55 15 05.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. op het vermelde adres.

NEJ-sekcio „NIMFEO"

Inlichtingen: Meijhorst 17-55, 6537 KE Nijmegen, tlf. (080) 44 68 03
Bijeenkomsten: De eerste woensdag van de maand. Bovendien geregeld cursussen.

OOSTENDE

Esperantoclub Oostende „La Konko" ☆

Inlichtingen: de hr. André D'Hulster, Paul Michielslaan 10, 8400 Oostende, tlf. (059) 80 06 95.

ROTTERDAM
FLE-afdeling 2
Inlichtingen: Mevr. J. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, tlf. (010) 19 82 01.
Bijeenkomsten: iedere donderdag, lokaal tot nader bericht niet bepaald. Voor inlichtingen telefoneer tussen 20 en 22 u.
Programma:

- woensdag 8 juli: In de namiddag om 13.30 u. maken we voor de laatste maal dit seizoen *Sennaciulo* verzendklaar. Ondertussen kunnen we samen wat praten en overleggen of we voor volgend seizoen opnieuw het zaaltje in de Sliedrechtstraat huren.

Esperanto-grupo Merkurio
Inlichtingen: De hr. Rob Moerbeek, tlf. (010) 36 15 39.
Bijeenkomsten: De 1ste en 3de woensdag om 20u. in het hoofdkantoor van de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam.

SAT-Rondo
Inlichtingen: Mevr. W. v.d. Blink, Flat Meyenhage 133, 3085 NC Rotterdam, tlf. (010) 80 69 64.

ST.-NIKLAAS
Esperantogroep St.-Niklaas ☆
Inlichtingen: de hr. Leo Corijnen, Weynstraat 1, 2700 St.-Niklaas, tlf. (03) 776 33 88 of de hr. Gerard Baeyens, tlf. (03) 772 57 42.

TIENEN
Inlichtingen: Frans van de Perre, Nieuwstraat 33, 3200 Leuven Heverlee, tlf. (016) 26 00 08.

TILBURG
Esperanto Tilburg
Inlichtingen: de hr. H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, tlf. (013) 68 04 73.

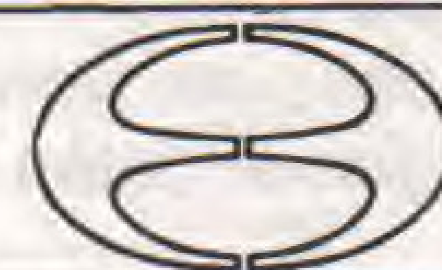
TURNHOUT
Inlichtingen: de hr. G. Duyck, Harmoniestraat 47, 2300 Turnhout, tlf. (014) 41 22 33

UTRECHT
Samenwerkingscomité
Inlichtingen: de hr. Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, tlf. (030) 61 69 67.

WEERT
NEJ-sekcio „LONICERO"
Inlichtingen: Tromplaan 4, 6004 Weert, tlf. (04950) 21 251.
Bijeenkomsten: Iedere tweede dinsdag.

WIJLRE
Esperantogroep Marnolando
Inlichtingen: Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, tlf. (04450) 12 48.

ZAANSTREEK
Esperantocentrum
Inlichtingen: Postbus 433, 1500 EK Zaandam, tlf. (075) 16 69 31.

Taaltrein

Sinds maandag 1 december krijgen pendelaars op de trein Brugge-Gent-Brussel de kans een taal te leren of beter te leren. Vier animatoren, twee voor Engels en twee voor Frans, zullen dagelijks les geven tijdens het trajekt. Er worden verscheidene methoden toegepast: de deelnemers kunnen nieuwsberichten en liedjes beluisteren, teksten verklaren, rollen spelen, discussiëren, en af en toe wordt een speciale gast uitgenodigd.

De nieuwe taaltrein vertrekt om 7.51 u. in Brugge op perron 9, om 8.15 u. te Gent op perron 10 en komt aan in Brussel om 8.52 u. Geïnteresseerden worden verwacht in de laatste wagon. Meer inlichtingen geeft u het Animatorencentrum voor Talen, tel.: (067) 55 52 08.

Aŭkcio de antikvaj Esperantolibroj

Flandra Esperanto-Ligo denove aŭkcias serion da malnovaj libroj. Se vi dezirus posedi unu (aŭ) plurajn el ili, bv. sendi poŝtkarton antaŭ la 1a de aŭgusto, al Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, kaj menciu kiun sumon vi pretas pagi por ili. Kiu ofertas la plej altan sumon, kompreneble ricevos la libron, kune kun la fakturo! Bv. atenti, ke krom la sumo de vi ofertita vi devos pagi la afrankon, kaj, se vi loĝas en Belgio, 6% da AVI. Jen la ĉi-monata listo:

- Fabeloj de Andersen, Plena Kolekto, Unua parto, dua eldono, Paris, 1926; Dua parto, unua eldono, Paris 1926 kaj Tria parto, Paris, 1932
- Internacia komerca-ekonomika vortaro en 9 lingvoj (F. Munniksma), 1984
- For la batalilojn! (Bertha von Suttner), Dresden 1914
- La aventuroj de Alicio en Mirlando, London 1910
- La venecia komercisto (W. Shakespeare), 1914
- Pola Antologio (elektis kaj tradukis Kabe), dua eldono, Paris, 1909
- La vojo returne (Erich Maria Remarque), Köln, 1931
- Verdaj Donkiĥotoj (Julio Baghy), kun subskribo de la aŭtoro, Budapest 1933
- Enciklopedio de Esperanto (Kökény, Bleier, Kalocsay), unua originala eldono, Budapest, 1933
- Kompleta Esperanta Rimvortaro (Maurice Jaumotte), Antverpeno, 1930

Chinese Volkskrant in het Nederlands

Op donderdag 20 november ll. verscheen er een Nederlandstalige Editie van de *Renmin Ribao* (precies: de Chinese VOLKSKRANT). Hij werd in Vlaanderen op 30 000 exemplaren verspreid. Reeds eerder verschenen vertalingen in het Nederlands van de Pravda, terwijl beide kranten ook in het Frans worden verspreid. Uiteraard biedt zo'n vertaling de kans om een blik te werpen op de Chinese leefwereld, op hun opvattingen over binnen- en buitenland en op dat nog altijd mysterieuze land zelf. Met de vertaling van de Chinese Volkskrant ging echter ook een publicitair doel gepaard. Initiatiefnemer was namelijk de Belgische speleologische expeditie, die zo de aandacht wilde vestigen op haar plannen om in november 1987 op tocht te gaan in de Chinese provincie Hu Bei, waar zij een netwerk van 32 km onderaardse rivieren op 3 niveaus wil gaan exploreren.

Taalbarrière in de internationale handel

Aan de Technische Hogeschool van Eindhoven werd een onderzoek opgezet naar de taal als hulpmiddel bij internationale onderhandelingen. Uitganspunt was dat vele Nederlandse bedrijven moeilijkheden ondervinden bij internationale handel (vooral in het Frans) of deze markt soms welbewust uit de weggaan omwille van het taalprobleem. De bedoeling van het onderzoek was een model de ontwerpen waarmee de storingen in internationale communicatie kunnen worden opgespoord en verklaard. Het onderzoek viel a.h.w. uiteen in twee delen: één hoe gebeurt het; het andere hoe zou het moeten gebeuren, waarbij aandacht werd besteed aan de verschillende culturele achtergronden. De resultaten van het on-

derzoek werden verwerkt en aan de hand daarvan werd een cursus opgesteld: „Onderhandelen en de Franse cultuur".

Brussel vieux style

Dat het Nederlands in Brussel nog lang niet altijd au sérieux wordt genomen, moge blijken uit het volgende publicitair artikel dat door een Brussels hotel werd verspreid.

Mevrouw, Mijnheer,

Het komt u zeker voor verplicht te zijn naar een logeerkamer, voor uw buitenlandse klanten of voor mensen die vergaderingen of congressen volgen te moeten zoeken.

Het is u waarschijnlijk opgevallen dat een grote deel van hotels in Brussel ofwel te duur ofwel buiten fatsoenlijke uitrusting staan.

Daarom nemen wij de vrijheid ons hotel voor te stellen. Kort bij de Naamse Poort het biedt u een centrale ligpunt, gemakkelijke verbindingen, een komfortabel genat en is een aantrekkelijk prijs.

U kunt u ervan rekenschap geven door folder en tarief hierbij gevoegd te lezen.

Wees zo vriendelijk om ons een bezoek te brengen, wij staan klaar u alle gegevens te bezorgen dat u wenst.

In afwachting tekenen wij met de meeste hoogachting.

Of dit hotel nou binnen of buiten het fatsoenlijke circuit functioneert, tegen concurrentiële prijzen, het voorstel is op het oneerbare af, vindt u ook niet?

(naar G.v.A. 27 nov. 1986)

Heeft de wereld Esperanto nodig?

Leden van de Esperanto-wereldbeweging antwoorden steevast met een nadrukkelijk „ja", maar de meeste mensen hebben zelfs nooit de geringste aandacht aan het talenprobleem gewijd. Overigens, alles is betrekkelijk. De mensen kunnen immers leven zonder Esperanto. Mensen kunnen ook leven zonder vliegtuigen, zonder radiotoestellen, zonder drukpersen, zonder treinen en zonder boten. Generaties van mensen, die leefden voor de ontdekking van deze communicatiemiddelen voelden zich niet ongelukkig omdat ze datgene niet hadden, wat ze niet kenden.

Maar stel u eens voor, wat er nu zou gebeuren, als iemand zou trachten die moderne uitvindingen weg te nemen, die ons levenspatroon geheel veranderden, ons niet alleen meer comfort en plezier brachten, maar ook een hogere graad van beschaving, ontwikkeling en morele rijpheid.

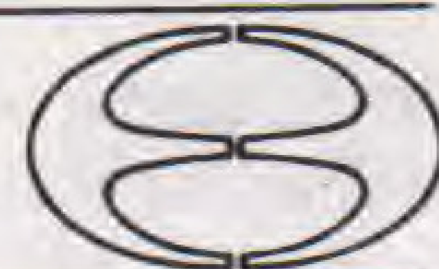
In plaats van de gebruikelijke argumenten te noemen omtrent de noodzaak en het nut van Esperanto, proberen wij het nu eens anders. Laten wij eens veronderstellen, dat het Esperanto al gedurende vele jaren geaccepteerd was als het officiële gemeenschappelijke communicatiemiddel tussen de naties, dat men het gebruikte in de diplomatie, wetenschap, techniek; dat Esperanto gesproken werd bij internationale conferenties, dat het samengestelde, dure en niet perfecte vertaalmethodes overbodig gemaakt had en een onberekenbare som gespaard aan tijd en geld. Vergissingen zouden tot een minimum beperkt worden, terwijl discriminatie was uitgesloten. Dokters konden vlug en rechtstreeks profiteren van de studie-resultaten, in andere landen verkregen, zonder de noodzaak, te wachten op het verschijnen van vertalingen; studenten konden buitenlandse professoren beluisteren zonder enige taalmoeilijkheid, terwijl kooplieden vrij konden corresponderen met exporteurs en importeurs uit de gehele wereld en interessant wereldnieuws kon onmiddellijk beluisterd worden, onverminkt, door middel van de internationale taal; kortom, dat men de gemeenschappelijke wetenschap gebruikte en Esperanto een gewoon opvoedingsobject was geworden en een belangrijke factor bij de menselijke verhoudingen.

Kan er enige twijfel bestaan over wat er zou gebeuren, als men in deze situatie zou besluiten, dit nuttige, eenvoudige en waardevolle communicatiemiddel af te schaffen? Welk een storm van protesten en klachten zou er door de wereld gaan! Woedend zou men de wederinvoering van de ontbrekende taal eisen. Zonder twijfel zou de catastrofe, die het afschaffen van Esperanto dan zou veroorzaken te vergelijken zijn met het verbod op het gebruik van elektriciteit of de benzine-motor. De mensen zouden zeggen, dat de klok van de vooruitgang enkele eeuwen teruggezet was.

Sergio G. Docal

(uit het Esperanto vertaald door A.J.B. Vrolijk Hemelman)

Uitgeperst

Esperanto

„Arabisch". Onder deze titel verscheen in uw dagblad een artikel van P.W., Hoboken, naar aanleiding van een besluit om een aantal rijkswachters Arabisch te laten leren, teneinde eventuele taalmoeilijkheiden te kunnen oplossen bij contacten met gastarbeiders die Arabisch spreken. Schrijver vraagt zich af wat er dan zal gebeuren als die rijkswachters zouden te doen hebben met Turken, Joegoslaven, Italianen of Spanjaarden, enz. Wat wederom aantoont, hoe nodig en nuttig het zou zijn om, naast de moedertaal, een 2de taal voor internationaal gebruik te bezigen. Welke taal dan? Een neutrale taal, met een fonetische schrijfwijze, eenvoudig van structuur, met een grammatica zonder uitzonderingen, die in een mum van tijd kan worden geleerd. De oplossing: Esperanto!

(G.v.A., 28 maart 1987)

De polyglot van Vlaanderen

Meertaligheid blijkt een specifiek Vlaams kenmerk. Dat gaf het Centrum voor Moderne Talen te Hasselt het idee om op zoek te gaan naar „de polyglot van Vlaanderen", dit is degene die de meeste talen het best spreekt. Aan de wedstrijd is een prijs van 100 000 frank verbonden, terwijl er ook nog vijf aanmoedigingspremies zijn van elk 10 000 frank. De deelnemingsvoorwaarden zijn: in België wonen, het Nederlands grondig beheersen en zoveel mogelijk talen vlot kunnen spreken. De beoordeling gebeurt op basis van mondelinge taalkennis. In principe worden alle talen aanvaard, ook regionale. Wel is het belang van een bepaalde taal in Vlaanderen doorslaggevend. Een probleem vormen talen als Esperanto. Zijn ze wel aan te zien als „levend" en officieel, deze robottalen, die niet gegroeid zijn in de schoot van de gemeenschap? En zijn zij niet gericht op het overbodig maken van meertaligheid. Het is immers juist de inspanning die vele mensen zich levenslang getroosten om talen te studeren, die de organisatoren van deze wedstrijd willen belonen.

(naar Het Laatste Nieuws, s.d.)

Het is wel jammer – en het getuigt van het gekende kortzichtige vooroordeel – dat de organisatoren van deze wedstrijd de genoemde plantalen „robottalen" noemen. Een open kennismaking met het Esperanto althans, zou hen gemakkelijk het inzicht kunnen geven dat het Esperanto wel degelijk leeft en dat het meertaligheid niet overbodig wil maken. Zijn er immers onder de Esperantosprekers niet velen die de titel „polyglot" verdienen?

Voor wie haar soms geweld aandoet...

Is het u ook al opgevallen? Tot niet zo heel lang geleden werden alle Vlaamse huisgezinnen 's morgens gewekt met de bekende taaltips, eerst van Mark Galle, later van andere zogenoemde taaltuiniers. 's Avonds, voor het ingaan van de nacht kregen wij deze taaltip nogmaals te horen. De economische crisis, de besparingsmaatregelen en de beleggingsfondsen om minder belastingen te moeten betalen hebben echter ook hier hun invloed laten gelden. Inderdaad, de taaltip is verdwenen, in de plaats horen we nu 's avonds de beurstip, zowel onze eigen Brusselse als die van New York. Het stijgen en dalen van de Dow Jones, de dollarkoers en de goudprijs, de stijgende of dalende trend van de aandelen, ze zijn allemaal belangrijker geworden voor onze Vlaamse maatschappij dan een verzorgd taalgebruik. Inderdaad, blijkt niet uit heel wat van onze persknipsels dat het Nederlands in Vlaanderen er nu veel beter voorstaat dan pakweg vijf jaar geleden?

GVD

Eurobargoens

De Europese Gemeenschap worstelt van haar ontstaan af met het talenprobleem. Geen onderwerp waarover zoveel ingezonden brieven zijn binnengekomen, klagend ook over de hoge kosten van vertolking en vertaling.

De Europese Commissie lijkt nu bezig nog een extra taal te ontwikkelen, door de Britse conservatief Lord O'Hagan ,eurobargoens' genoemd. In het onderlinge ambtelijk en journalistieke verkeer is al een soort eurobargoens gegroeid, maar het wordt O'Hagan te dol dat dat mengelmoesje van Franse

en Engelse woordjes nu ook nog door de Commissie wordt gehanteerd bij de beantwoording van vragen en brieven van europarlementariërs.
De achterdochtige edelman vreest dat de Europese Commissie het een en ander probeert te verbergen achter of onder een onbegrijpelijke woordenbrij. En als een vakman al O'Hagan het niet meer snapt, hoeveel eenvoudige, belastingbetalende burgers kunnen dan nog wel volgen wat er over hen wordt bedisseld?

(Algemeen Dagblad, 7 maart 1987)

Europees Televisienet
Dank zij de nieuwste Europese communicatiesatelliet is een internationaal Europees televisiestation weer een stuk dichterbij gekomen. Op het technische vlak zijn een geen problemen meer. Maar wie gaat het betalen. En daar rijzen dan de echte problemen. Er wordt vooral gemikt op inkomsten uit reclame. Nu blijkt echter dat weinig firma's veel vertrouwen hebben in die reclame. Niet alleen omdat heel wat onder hen voornamelijk op één of andere nationale markt mikken, maar ook omdat de reclamemakers zelf zich zorgen maken over de internationale talenkennis. Zij stelden immers vast dat Europese kijkers doorgaans wel voldoende Engels kennen om de doorsnee televieprogramma's te kunnen volgen, maar zij twijfelen eraan of de kennis van het Engels bij niet-engelstaligen wel voldoende is om de uiterst subtiele boodschap van de reclametaal te kunnen verstaan.

(naar Time, 16 februari 1987)

Esperanto, taal voor veelzijdig gebruik
Het gebruik dat je van een taal maakt, hangt in grote mate af van je individuele belangstelling en van de gebruiksmogelijkheden die je geboden worden. Dat geldt niet alleen voor een „gewone" taal maar evenzeer voor het Esperanto. Iedereen doet ermee wat hij het liefste doet of het nuttigst vindt. Hier volgt een klein overzicht van wat je met Esperanto allemaal kunt doen.
Internationale correspondentie – Duizenden mensen in de hele wereld wisselen geregeld brieven uit en scheppen op die manier een netwerk van internationaal begrip en vriendschap. De brieven behandelen de meest verschillende onderwerpen: persoonlijke aangelegenheden, hobbies, levensomstandigheden in andere landen en wetenschappelijke zaken; van kinderen die prentbriefkaarten ruilen tot wetenschapsmensen die van gedachte wisselen over hun vakgebied.
Uitwisselen van informatie – Bekend is dat Esperanto gebruikt wordt voor het verzamelen van materiaal voor scripties en proefschriften, dat studies, artikelen, lezingen tot stand komen dank zij inlichtingen die via Esperanto werden verkregen. Contacten met esperantisten in andere landen kunnen worden gelegd met advertenties, maar in dit verband zij er ook op gewezen dat de Esperanto-Wereldbond en de Statenloze Wereldbeweging elk een jaarboek publiceren met adressen van esperantisten die bereid zijn andere gebruikers van de taal van dienst te zijn.
Radio-uitzendingen – Het Esperanto wordt ook in praktijk gebracht door diegenen, die geregeld luisteren naar radio-uitzendingen in de internationale taal. Verscheidene zenders verzorgen programma's die ook in België kunnen worden beluisterd en die een beeld pogen te geven van de levensomstandigheden, politieke ontwikkelingen of culturele gebeurtenissen in de betreffende landen.
Toerisme – Diegenen die Esperanto leren, hebben meestal een meer dan gemiddelde belangstelling voor wat in andere landen gebeurt. Contacten met buitenlandse esperantisten resulteren vaak in bezoeken over en weer. Het Esperanto wordt door veel VVV's gebruikt om de schoonheid van stad en streek in het buitenland bekend te maken.
Literatuur – Ook op literair gebied heeft het Esperanto heel wat te bieden. Er bestaat een uitgebreide boekenschat in de internationale taal, die nog steeds wordt uitgebreid met nieuwe vertalingen of oorspronkelijke werken. De vertaler in het Esperanto (in tegenstelling tot de meeste andere vertalers) vertaalt meestal uit zijn eigen taal, waardoor hij de bedoeling van de oorspronkelijke tekst goed kan weergeven, wat een belangrijk voordeel is. Naast belleterie zijn ook wetenschappelijke werken van hoge kwaliteit in het Esperanto verschenen. Het beste beeld van de vele gebruiksmogelijkheden van het Esperanto wordt echter geboden door de vele tijdschriften die er bestaan

(naar Het Volk, 30-9-1986)